

Provincia Literară

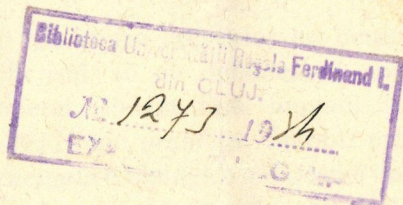
Revistă de literatură, critică și artă.

APARE LUNAR

Directori: Eugen și Paul Constant.

SUMARUL:

CUVÂNT ÎNAINTE	„Provincia literară“
REVISTELE DE PROVINCIE	Paul I. Papadopol
PREDESTINARE	Eugen Constant
MEMENTO MORI	Paul Constant
CÂNTEC SOLITAR	Dem. Bassarabeanu
VIAȚA LA ȚARĂ	Paul Constant
LINIȘTI DE DEMULT	Stefan Bălcești
EVOCARE	Numa Cartianu
RECENZII	Eugen Constant și Radames

Cuvânt înainte.

Flagelați de mizerie economică și storcoșiți, în carapacea rudimentarelor nevoi, de calamitățile timpului, lăsăm să ne scape, prin supapa minții, fumul de umanitate ce dădea aspectul unui nimb magnific, dominând făptura noastră cu umile origini simiești. Ținem să umblăm iar în patru labe, mugind primitiv după hrană și prăsilă, în desişul încâlcit și neguros al ignoranței.

Aserviți degradant tubului digestiv, purtăm pe umeri enormitatea unui caplistă de bucate, cu multiple și fanatice nostalgii alimentare. În loc de gânduri, cavitatea cu circonvoluții de gelatină comestibilă se umple de apetituri exorbitante, de complicate fantezii culinare.

Sufrageria civilizației, întreținută cu lesturile inteligenței, se lăfăe pe primul plan al esteticei sociale. Nutriția și sinteza asimilatorie impun cu prestigiul lor funcțional. Deviza pântecului are puteri discreționare de talisman. Trăim sub hipnoza tutelară a fetişismelor burgheze. O masă copioasă, împinsă demonic până'n zori, sub lumina fascinantă a lampadelor, în stridența coreografică a jazzului, cu femei despuiate în delirul ebrietar, oferă omului modern plăceri și voluptăți superlative.

Virtutea, caracterele, idealurile? Consolări hermafrodite pentru țârcovnicii tuberculoși ai mănăstirilor anacronice.

Ne bălăcim, ne bălăcim în devălmășia cirezilor de patrupeze. Tina de sub picioare ne împrășcă abundant cu molimi bubonice.

Nevroza preocupărilor bucale face ravagii în corpul pustit de suflet. Pentru pârdaľnica de gură ne-am vândut diavolului.

Mașina pneumatică a materialismului ne-a absorbit, cu vigilență mecanică, toate moleculele vitalității psihice, lăsând în inimi consternarea unui vid complet.

Iluziile au rămas ca niște coloane de funingine printre ruini. Gândirea, contemplația, gestul etic, sclipitor ca o rachetă, acțiunea inedită — preferabilă gloriei în descompunere — fixația artistică a sentimentului, desinvoltura spiritului, plastica logiceii, n'au mai mult decât valoarea acatistelor pentru morți.

Intr'o societate cu venerabile misiuni stomacale este o erezie, o aberație să cutezi a recomanda mijloace de subsistență și pentru bietul creier, considerat ca un canglion incomod, ca o gâlcă urâtă, ce trebuie să piară de atrofie organică între păreții osoși ai craniului.

Studiul este antipatizat din cauza antenelor lui neurastenice. Lectura se bucură de o toleranță condițională. Scrisul să nu oglindească moravurile cu tonalități de frescă tragică. Totul să fie moderat, liniștit, fără inovații lexicale, fără originalități de cuget, fără zguduirii, fără revolte. Nimic grandios, abrupt, eroic, ibsenian, pentru a nu tulbura ordinea constituită și energetica biologică a digestiei impozabile. Statul veghează asupra destinului civic, iar constipația este un rău catastrofal, putând disloca chiar și celulele sexuale ale birmicilor.

Poezia trebuie să aduleze feminitatea cu acorduri de liră ditirambică, evitând

conflictele și stagnările, ce ar zăticni perpetuitatea speciei și ar suprima deliciale toxice ale amorului, universal legalizat. Proza — la rândul ei — trebuie să fertilizeze cuceirile romantice, făcând să curgă râuri întregi de sevă pornografică.

Se caută, așa dar, literatura de siestă cu alintări duminicale de visuri gastrice. Marele public ține riguros ca beneficiarii muzelor să nu-și înghesue operele, sufocându-le între scoarțele rigide ale volumelor, ci să le disocieze în fascicule de senzație. Peste alimentele consumate la cină sau dejun, lectorului i-ar fi cu neputință să înghită un prea gros șomoldoc de cozonac cu stafide culturale sau o prea concentrată doză de licoare olimpică. Ar risca să se aleagă cu cine știe ce leziuni pe limbă, esofag sau intestine, iar mai târziu, din cauza deprinderilor cronice, să se pomenească — Doamne, ferește! — cu microbii melancoliei în sânge. Scleroza arterelor ar fi gata...

Se cere prin urmare autorilor, pe lângă talentul inițial, și un tact de circumstanță, împrumutând mentalitatea redusă a comerciantului detailist. Fascicule, fascicule..

În deruta și confuzia generală, în atmosfera rarefiată, cu clamori de apocalips și cu arătări degenerate, în care critica și-a instalat lagărul insalubru al reciprocităților amabile și al suportărilor parazitare, iar vocațiunea autentică, spontană și creatoare, cade sugrumată sub mâna de călău a disprețului organizat, silința noastră, de a ridica aci un templu și a aprinde o făclie, poate să pară un paradox.

Vor zâmbi superior fosilele trăinde dela centrul geografic al literaturii, găsind în inițiativa noastră periferică prilej de a ne strivi sub orgoliul de metropolă al intelectualismului lor despot.

Totuși nu ezităm. Drumul ne este deschis. Orizonturile ne așteaptă. Avem destule energii. Provincia a fost și va fi pepiniera talentelor reale, a vigorilor constructive.

Nu ne intimidază surâsul, galben de invidie, al neputincioșilor și al rataților, cu domiciliul pompoase. Suntem hotărâți. De aici, din acest colț, pornim la lucru, cu proviziile noastre speciale de sensibilitate și înțelegere profesională, fără a avea pretenția să convingem pe increduli că:

...dans ce monde imbécile et méchant

Il est bon que parfois un geste de démente

Vienne en renouveler l'immortelle semence...

De-am putea atenua virulența viciilor și cupidităților, străbătând cu modestele noastre măsuri profilactice dealungul și dealatul depravării lecturale, am culege recolta platonice a unei datorii împlinite.

Și atât ne-ar fi destul.

„Provincia literară”.

Revistele de provincie

I. Apucături literare.

Chestiunea rostului revistelor de provincie nu se discută — pentru prima dată — aci. E un punct de vedere — cel cronologic — dela care nu ne putem abate nici de data aceasta. Și nu din pedantism, dar din convingerea, exprimată și cu altă ocaziunea că am fi scutiți de atâtea neplăceri, dacă — pătrunși de toată cuviința — am răsfoi, din când în când, vechile colecții și am suflă praful uitării depe paginile lor glorioase. E un temei pe care îl recomandăm tuturor acelor porniți să ducă mai departe zestrea culturală a fericitelor timpuri apuse.

Intrucât privește problema, care se pune prin articolul de față, cu mulțămire îmi aduc aminte că ea a fost cândva discutată, cu destulă aprindere și dintr'o parte și din alta, și în largă măsură rezolvată.

Era — dacă nu mă 'nșel — cu puțin înainte de războiu. Focul fusese deschis de una dintre bine cunoscutele reviste bucureștene, care vedea în modestele redacții de ținut nu atât niște sfioase pâlpâiri, cât mai ales niște concurențe ireductibile. Firește, că n'au lipsit răspunsurile și justificările, semnate și acestea de nume destul de autorizate, după care lucrurile și-au continuat mersul lor normal, fără ca nici unui, nici altui să se fi convins de dreptatea adversarului.

Și o dovadă mai mult este faptul că — după 1920 — armele au fost din nou îmbrăcate cu aceeaș inverșunare — pretinzându-se, nici mai mult, nici mai puțin, decât cea mai energică centralizare a publicisticii periodice. Firește că nici această discuțiune nu duse la un bun sfârșit. Cei cari pornesc discuțiuni publice — mai ales la noi — nu o fac spre a se lumina și cu atât mai puțin spre a ajunge la o înțelegere. Și aceasta pentru că — mai totdeauna — dacă nu primează patima, cu foarte rare excepții, dacă sgârâii puțin pojghița răfueii, vei da peste cel mai meschin interes personal. Sânt obiceiuri care încă ne caracterizează și, în spatele cărora nu vei descoperi decât cea mai elementară lipsă de bun simț personal și de stimă față de cetitorul care, dacă își lunecă ochii dealungul rândurilor sale, o face nu din lipsă de altă ocupație, dar pentru că, fanatic al cuvântului scris, se așteaptă să descopere în scrisul său un început de orientare sănătoasă, de drămuire a realității absolute, de prețuire a adevărului.

Oh! dac' ar ști el că toate sunt simple jonglerii de oameni plictisiți, farafastâcuri de specimene interesate!. Dacă și-ar da el seama că din așa numitele recenzii n'are decât foarte rar și foarte puțin de ales. Dacă i-ar trece, prin minte — lui, naivului — că în această a doua parte a tuturor revistelor (care ar trebui să reprezinte traducerea implacabilă în fapt a unui fel anumit de a vedea) nu se strecoară decât tămâeri și grațiozități — pentru prieteni și rude — insulte și dispreț pentru străini și adversari!. Dacă ar chibzui el că majoritatea au fost scrise, fără o răsfoire, prealabilă a volumului descoperit!. Dacă ar înclina să creadă că, sub semnătura, care le închee, se ascunde sau o rudă sau editorul (cazul d-lui Al. Rosseti, director la „Cultura Națională“, care vorbește despre volumul „Joc secund“, tipărit de aceeaș editură) sau însuși autorul recenzat, camuflat sub cine știe ce

psendonim de ocazie!. Dacă ar fi inițiat el în toate aceste secrete și încă altele, ar renunța la paginile de îndrumare aplicată, s'ar scârbi și zâmbind, ar trece mai departe . . . Din nenorocire pentru el, nu le știe. Ia drept literă de evanghelie toate rășoelile d-lor redactori, încearcă să desprindă un fir conducător din ele, cu un cuvânt, le ia în serios, le crede deslegate de orice idee preconcepută, de orice preocupare latentă, orice ambiție personală.

De fapt lucrurile se întâmplă ca în atâtea alte domenii (nu e oare, după unii, literatura, o oglindă a vieții?). Cei interesați astăzi într'un anume sens, vor susține punctul X de vedere numai atât timp cât interesul lor își va păstra direcțiunea primară.

Și — pentruca să mă refer la chestiunea care constituie fondul acestui articol — voi adăoga că majoritatea adversarilor revistelor suburbane au fost — mai totdeauna — scriitorii din capitală, tot așa cum în apărători ai lor s'au înscris mai ales purtătorii de condee provinciale. Este tot ceea ce puteau face: își apăra fiecare propria situațiune. Astfel fiind lucrurile, nu vă veți mira dacă redactorul unei foi de provincie, adus de vântul soartei mâini în București nu se va da înapoi să împroaște fără milă toată eflorescența bogată și variată a publicațiilor de categoria aceloră depe paginile cărora nu și-a deslipit bine numele și producțiunea literară. E un proces prea firesc pe care — tocmai pentrucă-l înțelegem — nu-l admitem, cel puțin, în domeniul scrisului. E — credem — un domeniu în care obicinuitul nu are ce căuta, domeniul firilor alese și al minților înzestrate, în care patima va trebui să intervie cât mai puțin, dacă nu de loc, iar interesul personal să nu turbure seminătatea unei judecăți principiale. Firește că — în cazul acesta — s'ar tipări atâtea pagini mai puține, ar stârni în publicistică atâtea nume mai puține. Toate reluările ar lipsi; problemele odată discutate ar fi puse în chenar, reamintite, din când în când, și adoptate, cu unanimitate, în toată cuviința: ele ar constitui rezultatele irebranlabile ale unor debateri academice, în care cele două părți au judecat obiectiv și larg, „sine ira et studio“.

E și acesta un deziderat care, dacă n'are sorții unei întoarceri la realitate, va putea fi apreciat în sine și redus la proporțiile unui simplu gând bun al unui visător incorigibil, o simplă încercare de evasiune sufletească din granițele atât de înguste ale actualității.

II. Chestiunea e ceva mai generală.

Ultima dată chestiunea revistelor de provincie a fost reluată de d. Al. Al. Philipide (scriitor de curând bucureștenizat) depe tribuna atât de increzută a „Adevărului literar“. (prima coloană depe ultima pagină a „Adevărului literar și artistic“, din 20 Aprilie 1930).

O primă greșală care se face și de astădată este generalizarea: autorul nu se dă înapoi să vorbească despre „toate“ revistele provinciale care „reprezintă numai timp pierdut“ și încă „un prisos de timp“. Și pe aceiaș temă: toate sânt umoristice fără voia lor și de o penibilă mediocritate.

Firește că, în astfel de împrejurări, patima e evidentă. Că, în mare parte, afirmațiunile d-lui Philipide sânt realități — e neîndoios. Sântem departe însă de a accepta generalizarea. Și pentruca lucrurile să poată fi puse la punct în toată amploarea — le vom discuta, cu tot răgazul, în cele ce urmează. Firește că scriem articolul de față din simpla nevoie de a-l scrie; de a contribui la lămurirea unei chestiuni de interes cultural și național. Nu o facem sub presiunea tiparului (1). Nu știm unde-l vom publica. Ne-ar conveni însă de minune ca această apărare a revistelor de provincie, scrisă în București, să se publice tot aici. (2) Aș vedea în aceasta un prețios consimțământ și — de ce nu?, — o minunăție în-

1. O dovadă mai mult e faptul că se publică după 2 ani dela întocmirea lui.

2. Acest deziderat a fost mai greu de îndeplinit.

dreptăfire. Nu de alta, dar nu pot admite nici această cruciadă, ai cărei concurenți se înarmează mai ales cu persiflări și îngâmfare, care dă pe față mai ales teama de concurență.

Fără îndoială că sântem contra revistelor de suburbie care stricând gustul literar — contribue la absorbirea atâtor fonduri de continuu folos. Cu o singură deosebire: prin reviste de suburbie nu putem, nu ne lasă inima, să subînțelegem nici *numai*, nici *toate* revistele care apar în provincie. Văd în aceasta o chestiune de conștiențiozitate și cei peste 15 ani de continuă experiență, de continuu contact cu publicațiunile din Capitală sau provincie nu-mi îngăduesc să văd lucrurile altfel. Cum, adecă, să fie oare toate revistele din afară de București (sau, hai, de marile centre culturale) demne de pus la zid? E, fără îndoială, o condamnabilă eroare de optică pe care nu pot să n'o relev. Și odată cu această afirmațiune, mă gândesc la atâtea reviste demne care au pornit mai bucuros din sufletul — uneori — mai sănătos al provinciei, mă gândesc, dacă vreți, la acel Bârlad scânteitor din energia sufletească a căruia au putut țâșni atâtea făclioare — numai în ultimii patruzeci de ani: *Gheorghe Lazăr*, *Paloda literară*, *Făt-frumos*, *Ion Creangă*, *Miron Costin*, *Florile Dalbe*, *Graiul nostru*, *Țara de Jos*, *Răzeșul și Scrisul nostru*. E într'adevăr aceasta o activitate de care ne putem dispensa? Și lucrurile pot fi reconfirmate prin atâtea alte centre provinciale ca: Galații cu: *Dunărea de Jos*, *Dunărea*, *Miorița*; ca orașul Banilor cu: *Ramuri*, *Năzuința*, *Scrisul nostru*; Clujul care ne-a putut da: *Gândirea*, *Societatea de mâine*, *Darul vremii*; ca Botoșani, Cernăuți, Chișinău, Bacău, Focșani, Buzău, Râmnicul-Sărat, Arad, Timișoara, Brașov etc. E o întreagă floră de care va trebui să se țină socoteală, oricâteori se va încerca o judecată complexă și obiectivă. Și la fel va trebui să se aibă în vedere rolul dăunător pe care atâtea alte publicațiuni, de cel mai autentic calibru bucureștean, l-au putut juca — în ultimii 30 de ani.

E tocmai cazul specificat de d. Philipide: publicațiuni purtând pe frontispiciu însemnarea stereotipică: „An. I. No. 1, scrise, tipărite și editate de ambițioși mânăuitori ai condeiului, cari cred că, dacă n'au fost admiși, să-și facă ucenicia prin redacții mai cunoscute, pot ambiționa la titlurile sonore de directori și îndrumători literari ai opiniei publice. Intrucât mă privește, pe aceștia îi consider mai primejdioși — tocmai din pricina bucureștenismului lor. Apărând în provincie, ar fi foarte puțin luați în considerație: proza sau versurile lor și-ar găsi desfacere doar în cercul îngust al prieteniei și rudeniei de sânge. Atât. Celelalte pericole ar putea fi — ușor — evitate: n'ar provoca admirație, n'ar irita inspirații bănuelnice, n'ar stârni imitatori — cu un cuvânt: n'ar face școală — școală de dezorientare și destrămare, de coborîre și înjosire a gustului literar. Nu vreau să le numesc. Unele poartă nume destul de cunoscute, altele destul sonore; unele au ajuns la anul al II-lea, altele s'au opintit abia în pragul celui de-al doilea număr, toate urmărind aceleași țeluri: proclamarea de celebrități suburbane și nivelarea literaturii după ifosele unui gust îndoelnic și ale unei inspirații submediocre. Aici, prin urmare, trebuie concentrată toată atențiunea acelor cari urmăresc plivirea ogorului literar: în aceste cercuri închise în care admirația mutuală poate merge până la crimă — tocmai din cauza desăvârșitei lipse de talent, din cauza ignoranței și a pușinătății sufletești a conducătorilor și colaboratorilor lor, abtiați de un titlu prin nimic justificat.

Dar, să nu se uite: toate aceste „revistuțe“, al căror format, se vede, uneori, redus la 2 foi de caet din cauza sforțărilor materiale cu care se se luptă ambițioșii lor patroni — nu se tipăresc nici toate, nici numai în cuprinsul acestei oropsite provincii, singura și adevărata pepinieră a celor mai veritabile talente românești.

Dar povestea atât de controversată a revistelor de provincie e departe de a se opri aici.

Paul I. Papadopol.

MEMENTO MORI.

De ce'ți înghiață sângele în vine ?
Ce te'nfioară și 'ți aduce-aminte
Când, hoinărind printre morminte,
Dai ochii, tinere, cu mine ?

Scurmând lăcașuri veșnice în tină
Sau rânduind în straturi flori pe morți,
Nu'i truda mea pioasă și creștină ?
De ce dar, vrăjmășie 'mi porți ?

E chipul meu respingător, hidos ?
Imbătrânit, străin de bucurii,
Departe de petreceri și frumos
Eu n'am gustat din traiul celor vii.

Vezi crucile? ... Mi-s sfinte mărturii! ...

De mic, când viața'ți este plină
Și'ți cere jocuri vesele și cânt,
Eu, tinere, a trebuit să scurm în tină,
Să sap mormânt după mormânt.

Și ceas cu ceas, și zi cu zi,
Și ani de ani, trecând în șir,
Mi-au rupt din sufletu-mi fâșii
Și le-au lăsat în cimitir.

Vezi, tinere, în liniștea de seară,
Când trec posomorât, gândesc
Că'n fiecare criptă funerară
Si eu, cu morții — alături, putrezesc.

Ca tine, — atâția alții au coșmar
Și îmi gonesc din vise chipu 'nspăimântați,
— Sărmanu-mi chip, croit pentru gropar,
De mort, uitat printre uitați.

Apropie-te!... Nu-i moartea dela mine...
In fața tainei ei, sunt un neghiob.
In ea se-amestecă puteri divine
Și lor nu li-s decât un rob...

In clocotu-ți de viață și de năzuinți,
Când cercetezi mormintele în șir,
Să-ți amintești că-atâtea biruinți
Sfârșesc și dorm în cimitir...

De-asupra lor, stinghere, 'ngândurate,
Groparul hâd așterne 'ncet vestmânt
De lut, de flori, de dragoste de frate,
De tot ce-i tihnă și mormânt...

Te-ai intristat și plângi... Ca tine
Aș vrea să plâng și eu la gândul
Că sufletul pierdut e 'n mine...
Că-mi am în șirul morții, rândul...

Tu vei veni în cimitir mereu
Și într'o zi, o zi ce întârzie,
Voi fi chemat și eu la Dumnezeu
Și-ți va părea că viața — aci e mai pustie..

Și bun, cu suflet tulburat,
Vei cerceta mormintele în rând,
Vei cerceta întregul cimitir plângând
Și numele pe cruci săpat..

Si n'ai să știi unde-s culcat!...

Paul Constant.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
CÂNTEC SOLITAR.

Halucinat, vagabondând,
Alcolizat, pe străzi, târziu,
Și nevropat și delirând,
Ce fac — nu știu!

Zile 'ntregi și nopți dearând
Singur, hai-hui,
Alcolizat, vagabondând,
Al nimănuî...

Și apoi vin,
Si tot pe rând:
Zile și nopți
De regăsiri,
De remușcări,
Etcetera
Ca să le'nec iarăși în vin,
Halucinat și delirând
Și cu oftări,
Pierduta mea!...

Dem. Bassarabeanu.

PREDESTINARE.

De ani și ani, zadarnic, încerc să 'nfrâng nesațul
Darnatei epiderme;
Să zbor, să ies din larvă, — mic flutur de lumină,
Să nu mai fiu biet vierme.
Mi-e greu... Sunt sclav argilei. Ispita, ce-mi stă'n cale
Cu desgolita-i pulpă,
Benchetuind isteric, mă umple'ntreg de tină,
De remușcări și culpă.

Intemnițai tot sexul în urna celulară
A tristului meu cuget,
Dar hâd, păros, instinctul din văgăuni carnale
Dădu din nou lung muget.
Etern blestemul biblic, ramificând erotic
Polipi de foc în crani,
Va tortura masculii cu arătări de Eve,
Schimbate în dihanii.

Adeseori în pagini, cu constelări de slove,
Mă pocăii canonic
Și'ngenunchiai pe lespezi, în templele Fecioarei
Cu zâmbetul iconic.
Dar, șarpele Satanei, cu solzi de magic viciu,
Din scorbura-i rebelă,
Plesnind din limbi de spută, zbârli iar cozi impure
De dornică femelă.

O, cum aş vrea'n hlamidă de flutur zvânturatic
Destinul să mă'mbrace!
Din aripile mele să scutur peste lume
Polen de vis și pace.
Aș dăinui post mortem în prelungiri de gânduri,
Cu parfumări în creer,
Și-aș face amintirea să susure melodic
In țărăit de greer.

Măcar de-aș fi ca melcul, să-mi duc în spate casa
Prin iarbă, prin răzoare,
Și'ncet în zori de ziuă, cu stropi de rouă'n cârcă,
Să urc pe-o creangă'n soare...
Dar, nu. Mi-e dat să sufăr băloasa zvârcolire
A cruntei epiderme,
Mi-e dat să mor în larvă sau prin gunoiul vieții
Să mă târăsc tot vierme.

Eugen Constant.

VIAȚA LA ȚARĂ

În Potlogeni, domnișoara Margareta Ionescu își ducea viața într'un mod excesiv de corect. Venită din Capitală, își făgăduise par'că să nu bătătoască decât poteca scurtă dintre casă și oficiul poștal.

Deși numai telefonistă diurnistă, domnișoara Ionescu se părea că ține să ridice la maximum prestigiul instituției în care servea.

În Potlogeni, de bine de rău, mai erau câteva „familii“, în care și-ar fi putut topi urâtul vieții de țară și îndulci nostalgia după orașul natal... Era dirigintele agenției postale (încadrat cu gradul de factor postal cl. I.), învățătorul, popa, notarul, toți familiști și oameni de frunte în sat. Mai era apoi coana moașe, o domnișoară foarte serioasă, de fel tot din București.

Domnișoara Ionescu însă, se ținea într'o desăvârșită rezervă. Foarte conștiincioasă în slujbă, de dimineața până seara, ședea în fața centralei cu trei schimbătoare, echipată cu casca pe cap, asudând în tot felul de convorbiri :

„Alo Risipiți... Risipiții... Alo !... Nu se aude ?... Risipiții ! !...“

Când vedea că nu răspund Risipiții pe firul „direct“, opera schimbătorul ca să-l obțină prin oficiul Ciorofleac... Și atunci chestiunea se complica...

„Alo Ciorofleac !... Alo... Alo... Alo oficiul Ciorofleac... Ciorofleac ?... Dudue, te rog dă-mi Plosca, Căzănești, Boanta, Risipiții... Alo !... Alo Plosca, Căzănești, Boanta, Risipiți !... Alo !... Poftim că m'a închis Ciorofleacul ! !... Alo Ciorofleacul... Dudue, te rog... Uite că m'a închis din nou !... Alo... Aici Potlogenii... Da, eu sunt !... Tu ești Gică ?... Ce să fac, dragă... Imposibil, am încercat toate mijloacele !... Cine ? Doctorul Țipirig ?... Nu cred, este prea târziu... Cinci luni, dragă !... La revedere. Alo, Alo Ciorofleacul... Domnule diriginte, oficiul Ciorofleac nu vrea să răspundă !...“

Domnul diriginte se indigna cu o înjurătură, după care puneă cu nădejde mâna pe receptor.

„Alo... Alo oficiul Ciorofleac... Cine e la telefon ?... Tu ești, cumnate Ghiță ?... Spune-i mă duduii să răspundă la telefon că avem de dat o notă extra urgentă... Ce, vrei să intrăm la apă ?... Dați-ne Risipiții... Risipiții ? Luați o notă... „Notarului comunei Risipiți... Trimiteți urgent cele cincizeci de ouă de bibilică pistriță și răspundeți la ordinul nostru 475, fiind cerut de Minister... semnat : pentru Subprefect, Secretar, Ioniță Hărdău“... Oficial, 483... Dă-mi numărul de intrare... Salutare... Ce să mai aude, mă, cu guvernul ? Tu ai mai cetit jurnalul zilele astea ?... Am auzit că l'a ales pe finu Trică de conțiliu ! !... S'auzim de bine...“

În convingerea tuturor era că, domnișoara Ionescu se simțea foarte bine în Potlogeni. Ca probă era faptul că fata se îndreptase, rotunjindu-și tot mai mult formele corpului. Lucrul nu era deloc de mirare ; viața liniștită și ordonată, aerul curat de țară, alimentație abondentă, slujba fără prea mare răspundere...

Și tot în convingerea elitei din Potlogeni era că, duduia dela telefon trebuie să fie o fată căreia îi place să citească, să fie la curent cu ce se petrece prin țară, prin America și prin județele de prin împrejurimi ..

Cariola poștală aducea zilnic domnișoarei Ionescu „Universul“ și „Sorocul“, foae pentru educația fetelor și creșterea copiilor mici, la care era abonată și pe care, după mărturia gazdei, le citea atent, până noaptea târziu, notându-și într'un caețel toate câte le găsea de folos pentru viitor. Dimineața și le rânduia frumos pe masă, sorbea o strachină cu lapte dulce și se ducea, punctual, la serviciu.

„Alo !... Boanta, Grozăvești...”

Acelaș și acelaș cântec care o scotea, câte odată, din sărite... Boanta deranjat, Grozăveștii nu răspund. Alo !... Cine este acolo ? Tu și cu moș-Ghiță ?... Cine ești tu și cine e moș Ghiță ?... Alo Boanta, Grozăvești !... Da, Potlogeni... Bonjour Gică... Nimic dragă !! Nu știu ce este de făcut ! !... Dă-l dracului de Țipirig ! Sunt șapte luni, omule !... La București, nu vin... Am să aranjez eu altfel !... La revedere... Alo Risipiți... “

La asfințit, domnișoara Ionescu se plimba de-alungul zăvoiuului de pe malul Potlogelului, ascultându-i foșnetul frunzelor și privind la șuvițele apei, cari se topeau în mocirlă. Câte-odată trecea peste podișca aruncată între maluri, cercetând visătoare zarea care se rezima în moțurile de stuf ale Miorcanilor, sau aruncând cu pietricele în broaștele cari orăcăiau, vestind de moină.

Și timpul trecea zi după zi, lună după lună, fără să clatine cu nimic tihna satului, până într'o dimineață, când domnișoara Margareta Ionescu, palidă și obosită, abia așezată în fața receptorului, prinse să hăue ulișile Potlogenilor, alarmate de veste adusă de un vătășel de-al primăriei :

„Pe podișca de peste Potlogeni s'a găsit aruncat un copil mic...”

„Rușine și păcat de Dumnezeu... Să se vestească jandarmii !...”

„Și procurorul...”

„Ba, numai jandarmii... N'o să vină domnul procuror pentru o țintă de copil...”

„Auziți că e viu și este băiat !...”

Cei doi jandarmi, proaspeți avansați în grad, cum auziră raportul vătășelului, săriră arși din pat :

„Ce-i facem, Berechet ?...”

„Caută, mă, în „manualul șefului de post”...”

„Mă, eu zic să luăm întâi măsuri să nu se miște din loc corpul delict !...”

„Ce să nu miște, domnule șef, că țipă și dă din picioare”, se văicări vătășelul.

„V'a luat mama dracului ; o să se șteargă urmele”.

„Ba, urmele nu se șterg, că boracul are pântecarniță și lasă urme mereu, mereu...”

„Trage-ți cismele, Popescule...”

„Repezi-te, mă, și nu lăsa lumea să se apropie... Să avanseze toată lumea înapoi, că o mănâncă codu penal...”

„Să luăm o testea de hârtie, toc și cerneală, ca să dresăm actele...”

„Mă, să nu uităm „manualul” !...”

Se echipară într'un minut și porniră la podișca Potlogelului. Aci, lume ca la iarmaroc. După câteva îmbrânceli, scurte și de absolută rigoare, jandarmii făcându-și un cerc larg, liber, porniră să cerceteze. Popescu, ca mai tare de condeiu, începă redactarea procesului verbal, turnând în violet formula consacrată : „Proces verbal. Astăzi anul... luna... ziua... Noi, jandarm Sargent Instructor Berechet Stan, șeful postului Potlogeni, ofițer de poliție judiciară și noi, jandarm Sargent Instructor Popescu Ioan, ajutor șef de post, transportându-ne la podețul de peste Potlogel, am constatat un caz de...”

„Cum să-i zicem cazului, Berechet?...

„Păi, de mă Popescule, eu zic că e pruncucidere!...

„Mă, Berechet, să nu ne ardem!?!...

„Cum să ne ardem, mă? Nu este prunc?

„Bine mă, este prunc, dar nu e cuucidere!... Nu-l vezi că dă din picioare!...

„Așa este... Să știi că am încurcat-o.

„Să căutăm în manual.

„Să-i zicem crimă...

„Mă, da deștept mai ești?!... Crimă este numai la oameni mari!... Să-i zicem așa, cumva, tot cu ceva de prunc.

„Da, dece nu l-a strâns, domnule, de gât... Era mai descurcat...

„Popescule, mi-am adus aminte. Este „bandonare!!...

„Așa este, mă!... Imi umbla și mie prin gură, dar nu o nimeream... Atunci să-i zicem : un caz de bandonare a unui prunc nou născut...

Și continuând :

.....care prunc era așezat pe podețul de peste Potlogel, cu fața în sus și despuiat... Asupra sa negăsind nici un fel de acte, am pornit cercetări ca să aflăm că cine a cutezat la făptuirea faptului...

Aci, Popescu așează tocul dupe ureche și rosti solemn :

„Să începem cercetările, Berechet.

„Să le începem, Popescule...

„Tăcere, mă, că începem cercetările!!...

O femeie îndrăsni să intervină.

„Domnule șef, ar trebui ridicat copilul și dus la o casă de creștin, că a învinețit de frig.

„Ce tot pălăvrești, femeie!... Crezi că așa merge? Să vedem întâi ce aleg cercetările!...

„Sigur, să aleagă întâi cercetările!...

„Lasă-i, Popescule și hai să cercetăm...

„Așa este, hai să cercetăm...

Trebuind să înceapă „cercetările“, cei doi oameni ai legii tușiră scurt, își ascuțiră mințile, încrunțară din sprâncene și se scărpinară după ureche...

Poporul aștepta înfrigurat să vadă desfășurarea acestui proces de descoperire a făptașilor... Copilul scheuna, prididit de foame și de frig... Iar cei doi matadori îl priveau bleojdiți, sforțându-se zadarnic să găsească un început, care să-i ducă pe drumul adevărului...

Intr'un târziu, tăcerea se rupse :

„Să începem cercetările, Popescule. .

„Să le începem, Berechet...

„Tu ce crezi?...

„Eu“, se pronunță cu desăvârșită siguranță și competență Berechet, „sunt aproape sigur că pruncul este făcut de vre-o femeie!!...

După o matură judecată, Popescu întări, hotărât :

„Așa cred și eu.

„Care o fi aia, mă?

„Dumnezeu s'o știe!... N'o da sfântul s'o dovedesc!...

„Mă, care cunoașteți cu cine samănă copilul ăsta?

Poporul îl privi atent, judecă lucrurile, dar se codi la răspuns.

„Mă, nu-l asemue nimeni?... ”

Un țăran îndrăsni să răspundă :

„De, domnule șef, par'că n'ar fi de prin partea locului... Ai noștri nu sunt așa pîrpirii și albi la piele...”

„Popescule, să mai căutăm în manual...”

„Și ce să găsim acolo ? ”

„Așa este, ce-o să găsim ? .. ”

Urmă iarăși ascuțirea minților, încruntarea sprîncenelor și scărpinatul după ureche... Dirigintele poștei, prezent și el la cercetări, și pe care îl îmbătrânise împărțitul corespondenței, observă scurt :

„Domnule șef, ia uitați-vă la jurnalul ăla de sub copil... Are o adresă pe el... Să vedem ce scrie pe ea.

„Ce importanță are ?...”

„Are, ca să știm al cui este... jurnalul !...”

„Să ne uităm, Popescule ? ”

„Haide să ne uităm, Berechet !...”

Traseră jurnalul de sub copil și citiră adresa :

„Domnișoarei Margareta Ionescu, Oficiul Potlogeni“.

„Păi vedeți, domnule șef, că jurnalul este al domnișoarei Ionescu !...”

„Nu ne privește pe noi al cui este jurnalul : pe noi ne privește al cui este copilul !...”

„Mă, Berechet, ar fi bine să cercetăm chestia cu adresa...”

„S'o cercetăm, Popescule.

„Va să zică adresa este pe numele domnișoarei Margareta Ionescu. Ce însemnează asta ? ”

„Dracu știe...”

„Incurcată afacere ! !...”

Ca la comandă, jandarmii își deteră capelele pe nas și se scărpinară iarăși după ureche...

„Incurcată afacere !...”

„Să căutăm în manual.

Dirigintele poștei interveni din nou :

„Afacerea este foarte descurcată... Copilul are adresă în regulă, iar adresanta este cunoscută ! ”

„Să știi că așa este !...”

„Dar dacă adresanta refuză să primească ?...”

Dirigintele oficiului se pronunță prompt :

„Atunci cade în „rebut ! !...” “ Ce crezi dumneata că la noi nu este regulament ? ! ”

Berechet se crezu dator să nu se lase mai prejos în privința asta și agită cu mândrie cărțulia, dătătoare de lumină profesională.

„Par'că noi nu avem „manualul“ ? !...”

„Atunci să-l predăm la destinație și să-i trăiască !... Să nu reclame, domnule, la Centrală, că întârziem expediția !...”

„Dar cu procesul verbal ce-i facem ? !...”

„Dă-l vătășelului să șteargă podișca de urmele delictului...”

Paul Constant.

LINIȘTI DE DEMULT.

Ninși de lună, de tăcere și răcoare,
Și-obosiți de mers încet,
Acum un an,
Când treceam pe la fântâna suitoare,
Poposeam pe-o vreme'n umbra-aromitoare,
Subt odăjdii ruginite de castan.

Pacea nopților de toamnă 'ntârziată
Și 'mbibată'n respirări de podgorii,
Punea 'n sufletele noastre-o 'nmiresmată
Înțelegere 'ntru toate, legănată.
In litanii de tăceri și bucurii.

Nemișcați cum stau alături,
Mână'n mână,
Ascultam cum râd, cum cântă și se 'ngână
Mărgelușele de apă la fântână;
Și 'n afar' de pașii frunzelor picate
Și plecate 'ncet și-alene câte una,
Nici-o șoaptă pe aleile udate
Și greblate
Cu 'ngrijire totdauna.

Câtă liniște sub bolta sprijinită
Pe coloanele de plopi înmărmuriți!..
Și sub salcia pe trepte despletită,
Cum păreau de 'ntroeniți de-omătul lunii,
Lângă scările de marmoră, păunii
Adormiți!..

Ștefan Bălcești.

E V O C A R E.

*Unde-ți sunt privirile iscoditoare
Jocului fraged, întrebări fără răspuns?
Tristețea lor răsfrântă 'n inimă mă doare
Ca plumbul unui cer de toamnă străpuns.*

*Iubirea ta mi-a împodobit sufletul trist
Și m'a făcut o clipă nemuritor.
Iartă sărutul gândului vechiu de artist,
Dacă aluatul lui a fost neroditor.*

*Unde e visul plăpând ca o floare de Maiu
Agățat în ghirlanda sufletului ca o sărbătoare?
Unde poteca înfiptă în margini de ram
De-o mână veche, creatoare?!*

Numa Cartianu.

Incrustări în rama bibliotecii

Aventurile D-lui Ionel Lăcustă-Termidor de F. Aderca. Editura „Națională” S. Ciornei, București. Cu 26 fotografii după natură.

Creerul, cu neuronii aburiți de forfotul termal al sexului, ridică în ținutul fertilităților literare arhitectonia unei lumi, saturate de obsesii freudiene, ce palpită în ritmul adecuat al atracțiilor și repulsiilor fiziologice. Tortura organelor reproductive, în sadică neputință de a înfrânge hidra eternului feminin, se propagă spre cutia craniană cu rezonanțe morbide.

Instinctul mamifer își răscoace fructele, interzise de morala biblică, în pădurea vastă, tropică și fecundantă a imaginației. La îmbinarea pulpelor ei de carton, cartea romancierului a coagulat toată libidinoasa suculență a gândului, terciuit sub imensitatea epidermică a brutei.

Peste memorabilele pagini din „Mireasa multiplă”, „Domnișoara din str. Neptun” și „Femeia cu carnea albă” se preling vizibil șuvițele de spută cleioasă ale animalului cu vanități cugetative, care și-a înfipt colții în blana secretă a ultimei gazele, fără a-și fi potolit vreodată lăuntrica foame carnasieră.

La d-l Aderca, nu numai proza, dar și poezia, se lasă plăcut flagelată de vergile imperativelor genezice. Ne amintim de primele sale „Stihuri venerice”, exprimând o sensibilitate ardentă, caustică, alternată de vociferări și extazuri lesbiene.

Autorul, distilând în laboratorul său cerebral, cu strădanii de savant, impuritățile senzoriale ale vieții, speră să vadă căzând, pe fundul retortei de cleștar a conștiinței, câteva picături de rouă cu miraculoase reflexe artistice.

D-l Ionel Lăcustă-Termidor „*maimuță cu buca jupuită cărămiziu, roasă de stâncile strâmtoarei Gibraltar*” nu este, după cum s'ar crede, vre-un monstru haeckelian din borcanele cu spirt ale muzeelor anatomice.

Este, dimpotrivă, un tip cu toate calitățile fotogenice, fiindu-ne prezentat în variate atitudini și etape, conform clișeelelor „după natură”, anexate la volum cu perfecta corectitudine a editorului, înamorat de reclamă rentabilă. Il găsim, astfel, pe Ionel Lăcustă-Termidor „*fotografiat la 6 ani, în noul său costum de Paști*”; idem prins de aparat „*dintr'un punct de vedere*” caricatural; idem Termidor devenit „*copac, în Biskra (Sahara)*”; idem „*când era Sarah Bernard*”; idem „*cu varză nrourată*”; idem „*luptător*” etc. etc.

Eroul d-lui Aderca suportă beatific toate metamorfozele posibile, cele mai riscante situațiuni, căci „*toți oamenii în răstimpul a numai 270 de zile în micul compartiment plușat al măicei lor, au trecut prin aceste ipostaze geo-zoo-ginecologice*”.

Dialectica naturalistă rămâne, desigur, fără replică. Nimeni nu-și poate renega confortabila origină maternă.

Ne impresionează însă, inutil, diabolica insistență asupra descripției antecedentelor... „*transcendente*” și a iritabilității membranei generatoare.

Gestația și natalitatea d-lui Ionel Lăcustă-Termidor sunt fenomene, pe cari le repu-

diază lectorul contimporan, preocupat de chestiuni mai evoluat, mai decente, ce depășesc interesul profesional al sanitarilor și al moașelor comunale.

Romanul d-lui Aderca oferă aspectul unui bazar, înșesat de elemente bio și bibliografice, peste cari radiază temperamentale predilecții lubrice.

Dragostea cu meis târât de larvă a Lenei are atâta hidoșenie, că te desgustă fundamental, deși, sărmana, a fost găsită „singură, într'o odăiță la mahala, spălând rufe. Trupul ei, tot grăsun altădată cu liniile tari, se umflase și se muiase, micile și numeroasele curbe, cari alcătuiseră rotunda, învârtitoarea, șerpuitoarea ei ființă de amurg, crescuseră cercuri de butie. Unde era Lena?. Când voia să rădă, fluera printr'o știrbitură, de canin...!

Spiritul d-lui Aderca, vehiculat de cultură excesivă, străbate de-alungul zilelor cu fosforescențe enciclopedice, oglindind caractere, moravuri, instituții europene etc.

În capitolul terminal „Epilog care e prolog“ autorul vorbește cu elanuri internaționale de „trei trăznete deodată, care, în fapt esențial, adică în logică pură, erau unul singur: întâlnirea surprinzătoare cu halucinanta Pipi, Prințesa celor două Sicilii, cu care a fugit în Europa — radicală schimbare, în urma infidelității ei banale și vulgare cu chelnerul din Palermo, a ideii lui despre autentică aristocrație a lumii (o slujnicuță italiană, voinică, îndrăzneată și pură) și însfârșit arestarea lui în București...“

Lipsite de realitate substanțială, de viabilitate, aventurile d-lui Lăcustă se petrec în haosul unor idei extravagante, turmentate de crâncenă senzualitate.

* * *

Epigrame de I. C. Popescu-Polyclet. Editura „Scrisul Românesc“ Craiova Anul 1932.

După ani de vană așteptare și insomnie în vestibulul cu capiteluri de purpură al muzelor, ros de decepții dramatic acumulate, epuizat și fosilizat, cu pana lirică ruginind în fundul sterp al călimării, d-l Popescu părea a fi consimțit să doarmă mumific pe catafalcul capitolării sale literare.

Gângurelile dealtădată, de minusculă vietate cu secreții de vers bolintinian, amuțiseră în grota rimică a neputințelor stratificate.

Peste poezia de clorotică banalitate, injectată cu zaharină romantică, se așternuse, asfixiantă, prăfăria timpului. Nici urmă nu se mai alegea din cântecul debil, cu limba încărcată și înclăcită a poetastrului, ce încălecuse fălos pe un biet asin, crezând că ține în zăbale pe însă-și înaripatul Pegas.

Cuvinte de îmbărbătare ocazională nu i-au lipsit, totuși. Bunăvoință, amabilitate, complezență, a găsit în jurul său. D-l Popescu s'a bucurat, la ceasul potrivit, de concesiunile criticei doljene. Unele notabilități din lumea beletristicii craiovene au căutat să-i ridice moralul cavalerului ipotetic, pentru a-i salva onoarea și a-l scoate teafăr din ridicolul pseudohipismului său olimpic.

În loc de gest gratitudinal, d-l Ion Popescu și-a adunat irascibil fierea din bureții inimii și a început, sub masca magistratului descins inopinat în marele Parnas, să arunce săgeți otrăvite, făcând să intre în jurisdicția sa epigramică tocmai poeziile cu oare care reputație. Adrian Maniu, Cincinat Pavelescu, B. Nemțeanu, B. Luca, Al. Stamatiad, T. Măinescu, St. Bălcești, Radu Gyr, formează una din aripile galeriei contra căreia se luptă donquijotesc autorul „Epigramelor“, imprimate la „Scrisul Românesc“.

Căci e consternant să citești, de pildă, această apostrofă, nemeritată, la adresa celui ce a cizelat bijuteria versurilor din „Lângă pământ“ :

*„Ce frumoasă iarnă albă,
Ca o coală de hârtie,
Dar păcat c'a compromis'o
A. Maniu 'n poezie“.*

Nu e aci nici-un pic de spirit, nici-un fel de umor. E numai răutatea viespii, care nu poate ocupa o celulă suculentă într'un fagure cu miere. E agresivitatea sufletului, din care au mușcat colții invidiei.

Probă de pasiune rancunieră : pentru că d-l Popescu n'a fost invitat să se producă și d-sa cu ceva la o șezătoare, organizată in Craiova de d-l Dongorozi, in 1927, la care au luat parte scriitorii Tudor Arghezi, N. Condiescu, Dr. Voiculescu, I. Pilat, Bucuța, Herăscu, Ulmu, Eugen Constant etc., a izbucnit ofensator în următoarea deplasată epigramă :

*„Intre voi la șezătoare,
Decât doctor Voiculescu,
Poate spune ori și cine
Babeș să fi fost mai bine“.*

Care e poanta ? Unde este efectul sonorizant al inteligenței ? Unde, licărul sensibilității saturate de comicul spontan al contradicțiilor ?

Nimic decât o rahitică alcătuire lexică, din care supurează un venin grosier. Am fi vrut să vedem fina tăetură de floretă a spiritului, nu lovitura de măciucă a instinctului comun. Și, în tot cazul, de seroterapie antirabică nu unul ca Arghezi, Pilat sau Dongorozi avea nevoie, ci poate tocmai neinvitatul și ignoratul domn Popescu.

Poetului T. Măinescu, elegant, deși factice, i se aruncă ostentativ toxine de genul acesta :

*„S'ascunzi mirosul natural
E foarte bine ori și cum
Că peste versuri ai turnat
„O picătură de parfum“.*

Aluzie malițioasă la volumul „O picătură de parfum“.

Sunt, evident, și unele frumoase dăltuiiri în marmura înțelepciunii. Acolo, însă, nu intervine elementul vindicativ. De pildă epigrama aceasta, dedicată D-rului Thiron, profesor universitar :

*„Thiron, ilustrul om de știință,
E ca și Haeckel un ateu,
De-aceia tot ce scrie dânsul...
Nu are nici-un Dumnezeu!“.*

Aci d-l Popescu se arată foarte rezonabil, pentru că n'are nici-o veleitate în domeniul științei pozitive.

În concluzie, d-sa, dacă s'ar curăța de zgura invidiei, ar realiza lucruri de un pitoresc durabil și impresionant, mai ales că nu este lipsit cu totul de prudență, de cumințenie. Mărturie ne stau aceste rânduri, pline de bun simț și de transcendentă sinceritate :

*„Eu știu că mă 'njurați cu toții
De-aceia sunt băiat cuminte ;
Cu epigramele acestea
V'o iau acuma înainte“*

(*Criticilor mei*).

* * *

Salba Ielelor de Sabina Paulian. „Scrisul Românesc“, Anul 1931.

După „Vraja umbrelor“, subtila poetă craioveană — D-na Sabina Paulian — aduce ca ofrandă în templul literilor o ghirlandă cu petale de stihuri folklorice. Toată gama exorcismului popular capătă expresiunile literare potrivite. Din noaptea marilor mistere cosmice coboară faldul de lumină al creației artistice :

*Cine cheamă ?
Cine aude ?
Cine geme și s'ascunde ?
Peste creste de ogoare
Peste holde călătoare
In bătaia vântului*

*Peste 'ntinderi de pășune
Vrăji aleargă să înstrune
Geamătul pământului ;
Geamăt surd,
Foșniri de vânt
Peste dâmburi de mormânt“.*

(Geme o dragoste în sat).

De o caracteristică suavitate, versurile sale cu împletiri de basme, de șoapte, de enigme, de ispite, de descântece, de strigoi, de neguri și visuri, deschid porțile unei lumi fantastice, care impresionează.

Reproducem, pentru plasticitatea și farmecul ei, poezia „Visurile mele“ — una din bucățile de mică respirație, dar cu plăcute rezonanțe :

*Visurile mele
Mute și stinghere,
Pălări sfioase,
Cuiburi mici, pufoase,
Cuiburi părăsite,
Păsări rătăcite.*

*Vârfuri mici de sulii
Se alung pe ulii,
Tremură 'n priviri,
Mor în tresăriri,
Nimeni nu le-adună
Nimeni nu le 'mbună...*

*Plâng de mila lor,
Râd în urma lor,
C'am rostit un nume
Și-au pornit nebune
Inspre soare — apune.*

Eugen Constant

Reviste.

Arhivele Olteniei No. 59—60. Anul XI. 1932. Prezintă — ca de obicei — multiplele aspecte istorice, etnografice, folkloristice, culturale, artistice și literare ale Olteniei.

Di I. C. Filitti, sub titlul „Banatul Olteniei și Craioveștii“, întrunește într'un singur articol publicațiile anterioare: „Craioveștii“, „Banii și Caimacanii Craiovei“, „Despre Negru Vodă“, „Banii țării Severinului și Banii Olteniei“. Studii mai publică d-nii Ilie Chiriță, St. Nicolăescu și A. I. Sabolevsky, punând în justă valoare variate contribuții arheologice.

Sub raportul „istoric“, revista conține numeroase articole, judicios scrise. Folklorul e deasemenea competent susținut prin pana colaboratorilor selectați.

Di C. D. Fortunescu, directorul „Arhivelor“, pune la punct mișcarea culturală a Craiovei. În rest, note, comunicări și recenzii bogate.

Este de subliniat, cu respectivele elogii, strădania dlui Fortunescu de a asigura publicului românesc continuitatea apariției acestei reviste, de occidentală ținută culturală, pentru care oficialitatea nu face gestul evadării din impasibilitate.

* * *

Datina No. 4—6, Anul X. 1932. Revista severineană, cu luminoasa ei vigoare tradiționalistă, cu autentică ei fermitate olteană, își poartă destinele pe drumul realizărilor literare.

Directorul — dl Gușiță — e un adevărat stegar, care înfruntă eroic vijeliile timpului.

La sumar găsim pe dl Al. Dima, publicându-și cuvântarea rostită cu prilejul „zilei mamei“, în sala prefecturii din S. biu, sub sugestivul titlu „Sentimentul matern în lirica noastră“. D-sa descrie cromatic aspectul deprimant al societății actuale, privescându-i de „Götterdämmerung“. Arată că toți idolii sunt năruți, numai mama „va trăi mai departe, cu patriarhală blândețe, și va erta pe svârlitorii de pietre“.

Dnii Dinu și Al. Soare semnează versuri.

În articolul „George“ Pascu și „Istoria literaturii române vechi“, dl Lucian PreDESCU cercetează minuțios operele dlui George Pascu, profesor universitar la Iași, iar rezultatul acestor cercetări conchide că „operile“ sunt compilații incomplete și greșite. Cu precizuni documentare, autorul articolului ni-l prezintă, așa dar, pe dl Pascu drept „compilatorul învechitului Ion Sbiera“.

Cronica se bucură de condeul prestigios al d-lui Dima, ca întotdeauna.

* * *

Cele trei Crișuri No. 5—6 Anul XII. 1932. Revista surprinde prin abundența materialului cu preocupări de pură agricultură.

Oameni de specialitate, de talia dlui G. Ionescu-Sisești sau Teodor Mândru, ne pun în curent — pe noi orășenii — cu chestiunile „rurale“. Unul scrie despre „Agricultura României“, iar celălalt ne convinge de „Nevoile agricole“ ale neamului. Le suntem recunoscători. Colac peste pupăză, vine și dl A. C. Cusin să ne vorbească despre „Legea pentru asanarea datoriilor agricole“. Ne-am crede pe câmpul zeiței vegetațiunii și a cerealelor, dacă n'am vedea pe dl G. Voevidca, scriind împotriva voinței Proserpinei și a mamei sale, Ceres, o poezie. De aceleași erezii literare se fac culpabili: dna Maria Cunțan și dl Mircea Rădulescu.

Interesant articolul „Ororile dela Nistru“ de Geo London.

La bibliocronică, ni se recomandă „Biserica năruită“ de Lascarov Moldovanu etc.

* * *

Boabe de grâu. Anul III. No. 6. Voluminoasă și substanțială, publicația dirijată impecabil de dl Emanuel Bucuța, impune tot mai mult. Numărul de față cuprinde studii și monografii importante. Di Al. Tzigara-Samurcaș face istoricului „Fundației universitare Carol I“ cu amănunte pline de interes, atașând și 12 figuri demonstrative. Di Valeriu Bologa se ocupă pe larg de „Institutul de istoria medicinei și de folklor medical din Cluj“, ilustrând conținutul studiului său cu 36 de clișee. Di Marcel Romanescu publică lucrarea sa „Mo-

numente românești la Stambul“, iar dl V. C. Hrisicu o traducere după articolul „Noapți la hanul din Antimovo“, datorit dlui Iordan Iovcov.

Cronica fecundă: cărți, conferințe, congrese, expoziții, turism, sport, educație fizică.

* * *

Ion Maiorescu *Anul II. No. 5—6.* Apare sub îngrijirea lăudabilă a dlui Mihail Paulian, directorul liceului Carol I, din Craiova, ajutat fiind de un comitet compus din profesori și elevi. Sumarul excepțional de animat. Dl profesor Paul I. Papadopol, în articolul „In marginea operii lui Ion Creangă“, se ocupă, cu abilitate, cu fină pricepere, de personalitatea artistică a povestitorului din Humulești. Dl Mihail Paulian scrie însemnări interesante din „Trecutul Liceului Carol I, Craiova“. Despre „Un bordei daco-roman la Plopșor Dolj“ tratează dl Nicolăescu-Plopșor, directorul Muzeului arheologic din Craiova. Mai colaborează dnii Avram Vașculescu, Jean Constantinescu, Const. Pănoiu, Const. Kiriteșcu.

La pagina clasică, dl profesor Ion Florescu analizează antichitatea clasică „în raport cu lumea nouă“.

La pagina geografică, dl profesor Eugen I. Nicolescu își desfășoară puterile, pentru a da expresie obse vațiunilor și studiilor sale cu privire la „Bazinul Jiului“.

Dnii Paul Theodorescu, Enache Andrei și Mih. Miereanu aduc contribuțiuni de ordin științific.

Cu partea artistică, dl Traian Mateescu isbutește onorabil.

Revista e presărată de note, recenzii, etc.

Radames.

COMUNICĂRI DE REDACTIE:

Paginile noastre stau deschise tuturor confrăților din provincie, al căror material este apt a vedea lumina tiparului.

* * *

Atât manuscrisele, revistele cât și cărțile autorilor, ce doresc a fi recenzați, se vor trimite pe una din următoarele adrese: Paul Constant, Sibiu Str. Octavian Goga No. 69, sau Eugen Constant, Craiova Str. Ghica Vodă No. 94.

ABONAMENTE:

Pentru instituții și autorități Lei 300 anual

Pentru particulari Lei 200 anual

